

Zatom Nowy_1
Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	międzychodzki	
Gmina	Międzychód	
Miejscowość	Zatom Nowy	PMI_ZN

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	16.10.2013	Miejsce wykonania	Dom informatora
Czas trwania	brak danych	Forma i wielkość	Plik Audio/MP3 35,4 MB
Przeprowadzający	R.J.	Komentarz	

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
PMI_ZN_01	K	53 lata		

Informacje etnograficzne	
<i>Tematyka</i>	<i>Pozyskane informacje (ew. cytaty)</i>
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	„Innej nazwy nie znam jak byli Niemcy to był zniemczony”.
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstw)	„To jest Barbórka, jest Plauta to jest z niemieckiego to jest taki rów i wypełniony wodą na Niemieckich mapach jest zaznaczone. Tam za krzyżem gdzie jest zalew Warty to jest Barbórka, Haideberg to tam takie górki są pola są i lasy, zawsze też mówimy że idziemy na Jaskółę na grzyby a to jest od nazwiska gospodarza, który tam kiedyś mieszkał a teraz tam nic nie ma jest zniszczone, albo Francuskie Góry, mówimy też Heidki.
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	Brak informacji.
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głązów narzutowych)	Brak informacji.
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	„Na ludzi to weekendowcy mówimy ale tak nie ma nie”. Respondentka mówi o ludziach, którzy na terenie wioski mają domki wypoczynkowe.
Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	Brak informacji.
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe	
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	„Nie.”
Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne	
1.	św. Andrzeja (Andrzejki)/św. „Tylko jak była szkoła ośmioklasowa to coś tam było ale poza tym żeby tak chociaż pamiętam jak Koło Gospodyń to Dzień

	Katarzyny (Katarzynki)	Kobiet był. To w szkole to ogryzkiem (obierką) od jabłka to się rzucało za plecy i ona nie mogła się zerwać i zawsze to jakaś litera wyszła i na tą literę będzie chłopak albo dziewczyna, buty która pierwsza wyjdzie za mąż, na serduszku były imiona chłopaków i tą odwróconą stroną się szpileczką kuło”.
2.	św. Marcina/11 listopada	„Nawet rogali nie pieczemy tylko kupujemy”.
3.	Adwent	„Wieniec sobie taki robimy na stół sobie postawić i tyle”.
4.	św. Mikołaja (Mikołajki)	„Mikołaj to zawsze to coś się tam w buciku dawało, kiedyś jak był piec kafłowy to przy piecu się buty kładło, ale musiały być wyczyszczone”.
5.	Wigilia	„Choinkę mamy sztuczną a przedtem zawsze przynosił dziadek, staramy się wprowadzać tych 12 potraw bo tak to nie było, taką tradycją rodzinną jest pieczenie pierników, zawsze się siedziało z dziadkiem i lukrowało ale to przed Wigilią, a przedtem jeszcze zawsze ciasteczka to się chowało jak byłam mała to na choince to wisiały pierniki czy cukierki to zawsze ktoś tam z tyłu podebrał, dzielimy się opłatkiem ale nie ze zwierzętami, choinka zawsze stoi do Gromnicznej a oczywiście jak była żywa i się paliło w piecu to ona szybciej opadła, mamy dodatkowe nakrycie, sianko pod obrusem i od iluś tam lat czytamy Pismo św. przed kolacją”.
6.	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	„W pierwsze święto jest zjazd rodzinny jest z mamy strony i zawsze się dzielimy opłatkami a w drugie to zawsze babcia przyjeżdża”.
7.	Sylwester/Nowy Rok	„Wynosili ale dzisiaj to już nie ma za dużo młodych ale pamiętam to jeszcze się zawiązywało bramy, tata już stał przy drzwiach jak ktoś podchodził ale jak byłam młoda to wynosiliśmy”.
8.	Trzech Króli	„Raz się tylko zdarzyło, że sąsiad przebrany jechał bryczką z końmi a tak to w domu tylko kredą piszemy”.
9.	Kolędnicy	Brak informacji.
10.	MB Gromnicznej	„Podczas burzy modlimy się wokół świecy i zapalamy Gromniczną”.

11.	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	„Raczej pieczemy pączki na tłusty czwartek ale żadnego podkoziółka tu nic nie ma” (na głębokim tłuszczu z marmoladą).
12.	Topienie Marzanny	„To jak szkoła była to oni organizowali, to szliśmy nad Wartę i paliliśmy i potem rzucaliśmy ją do wody”.
13.	Środa Popielcowa	„To do Kościółka i post ścisły i woreczki wieszaliśmy żeby nie zauważalnie w pończoszce i potem jak chodziłaś to Ci się popiół po plecach sypał ale dzisiaj już tego nie ma”.
14.	Śródpoście	„Nie kojarzę”.
15.	Niedziela Palmowa	„Palemki i do Kościółka sami robimy palemki z gałązek palmy i coś zielonego między to i jest cały rok i później jest spalana”.
16.	Triduum Paschalne	„Na Boże rany biją barany i mamuchna leje bo najprędzej wstaje”.
17.	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	„Szliliśmy wszyscy do Święconki święcenie jest przy krzyżu, teraz już pisanek nam się nie chce, sąsiedzi tak tradycyjnie malują i to oni nas wołają żebyśmy z nimi malowali, na Rezurekcję jeździmy do Sierakowa na mszę. Jemy śniadanie dzielimy się całą święconką. Mamy w koszyczku sól, barana z masła, kiełbaskę, szyneczkę, jajko, chleb, babeczkę. Zając jest też, w ogródku robi się gniazdka i potem dzieci muszą szukać tych gniazdek”.
18.	Poniedziałek Wielkanocny	„Były obfite zdarzało się tak że tata wracał rowerem z pracy i wracał mokry, teraz już zanika ale kiedyś bardzo”.
19.	Zielone Świątki	„Żeby tak się przystrajało w domu to nie”.
20.	Boże Ciało	„Na procesję jedziemy do Starego Zatomia, nie ma zwyczaju zabierania tej gałązki”.
21.	św. Jana	„Kiedyś były puszczone wianki i to Zatom Stary organizował ale teraz już długo nie”.
22.	MB Zielnej	„No to się ziółka zbiera i to ta róża wiatrów i ona tam od czegoś i te czarcie żebra i te łopiany i potem zostaje to przez rok i trzeba spalić”.

23.	MB Siewnej	Brak informacji.
24.	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	„To też na groby i do Kościółka”.
25.	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	Brak informacji.
Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe		
1.	Narodziny i chrzest	„Coś tam jest z tą obrączką jak jest kobieta w ciąży i się kręci obrączkę na sznurku to czy się kręci tak to będzie dziewczynka, czy tak to chłopiec a jak przestanie to już więcej nie będzie miała, i coś w tym czarcim żebrze się dziecko kąpie i jak pływają jakieś zanieczyszczenia to trzeba przez lewe ramię wylać ale ja tego nie robiłam”.
2.	Ślub i wesele	„Pól teram to trzaskają to szkło teraz to tydzień wcześniej bo kiedyś to dzień przed ślubem, normalnie przychodzili i o próg trzaskali i częstowało się pieczywem i alkoholem”.
3.	Śmierć i pogrzeb	„To jak nieboszczyk leżał w domu to się różaniec odmawiało i trumna była wystawiana przy Krzyżu i dopiero na wóz i jechała do Sierakowa”.
4.	Inne zjawiska	Brak informacji.
Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa		Brak informacji.
Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy		„Kwaśne jaja to całe jajka tak na cało gotowane w takim sosie słodko – kwaśnym z ziemniaczkami się to je, jak ja byłam mała to się gotowało ślepe ryby”.
III. Tradycje rękodzielnicze		
Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych		Brak informacji.

IV. Przejawy religijności tradycyjnej

1.	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)	No krzyż jest, kiedyś były dwa został zniszczony w czasie wojny stał na drodze do Międzychodu, a teraz ten to drewno to mieszkańcy tam zbierali się na to. Cmentarz po niemiecki w lesie.
2.	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)	Brak informacji.
3.	Święte figury, obrazy, rzeźby	Brak informacji.
4.	Miejsca kultu religijnego	Brak informacji.
5.	Lokalne tradycje pielgrzymowania	Brak informacji.
6.	Lokalne odpusty	Brak informacji.

V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie

1.	Dożynki	„Nie co my mamy tu dwóch albo trzech rolników”.
2.	Dni gminy/wsi	Brak informacji.
3.	Lokalne festyny	„Ani dzień dziecka ani nic tu nie ma”.
4.	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	Brak informacji.